

ובדרבי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה

נמצא בעמוד השלישי

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

ישראל אהב את יוסף וגו' (בראשית לו. ג)

מובא ב'מנחת יהודה' למהר"י גיזפאן זצ"ל בזה"ל: אפשר לפי פשוטו כי יגדל התמיה על יעקב אבינו עליו השלום, איך יצאת כזאת מלפני לאהוב את יוסף מכלם גם בפרהסיא ולהטיל קנאה, לזה אמר וישראל אהב את יוסף מכל בניו בטענה כי בן זקנים הוא לו, וספר דבהיותו בן זקנים לא יקפידו אחיו על זה כי כך המדה לאהוב את הקטן ומה גם בהיותו בן זקנים.

אמנם השבטים ידעו כי יעקב אבינו עליו השלום לית דין בר נש כאורח כל ארעא ובודאי דלא משום היותו בן זקנים גדלה אהבתו, רק שהוא סבר כי הוא חכם וצדיק יותר מהם ולזה וישנאוהו, וזהו שאמר ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם דייקא כי קדוש הוא ואינו נאחו בסבך מנהגי עולם ולכך וישנאו אותו. ודרך רמז אפשר, כי ענין יוסף גרם כל הגליות כמו שאמרו ז"ל, וזה רמז את יוסף מכל בניו ראשי תיבות אימ"ב, והוא ראשי תיבות א'דום, י'ון, מ'די, מ'צרים ב'בל כי כל הגליות נולדו מאהבה זו וכו'. ולפי המפרשים יוסף ואחיו הוו פליגי בכמה דינים ויעקב אבינו עליו השלום היה מחבב דעת יוסף מכלם והיינו דמחדדין שמעתתיה, ולכן חרה להם דסוף סוף יחיד לגבייהו כמו שכתב כאן הרמב"ן וזה שאמר ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו שהיו רבים וישנאו אותו, אך לא כווננו יפה דודאי יעקב אבינו עליו השלום גם הוא סבר כסברת יוסף והוה ליה תרי ובכהאי גוונא ליכא רובא כי מחדדי. עכ"ל.

יש להתבונן, הרי כל מעשי שבטי יה שמכרו את אחיהם יוסף וכל אשר עשו לו, עשו זאת על פי דעת תורה, שהרי הקימו בית דין ודנוהו בדיני תורה כמובא במדרשים ובמפרשים. וזאת צריך להבין, אם עשו הכל על פי דין תורה מדוע לא שיתפו את יעקב אביהם בעת שדנו אותו, ולא עוד אלא אחר כל זאת אף עשו חרם וצירפו את ה' עמהם לבל יגלה זאת אדם בעולם לאביהם יעקב, ולכן גם יצחק לא גילה זאת ליעקב. מפני מה חששו? ולהבין היטב שאלתנו נרחיב פה ונמלאנה. כאשר יש שאלה הלכתית לפוסק, גם כאשר הוא מרוויח בדבר, כגון ששחט פרה לעצמו ויש שאלה אם היא טריפה, אינו צריך ללכת לקבל היתר מפוסק אחר, אלא הוא יכול לפסוק לעצמו על אף שהוא הנהנה. יתירה מזאת גם כאשר מדובר באיסורי כרת התירו לו לפסוק לעמו, ולא חששה התורה שמא יפסוק מנגיעה עצמית, או שהנגיעה העצמית תשפיע עליו ללא שירגיש. ומשא"כ בדין בין שני אנשים שהשוחד משפיע על הדין גם אם הוא לא מודע לשוחד כידוע בספרים הקדושים. א"כ מדוע חששו האחים ולא שתפו את אביהם בדין, ואף עשו חרם לבל יגלו לו, הרי הצדק עמהם??

נמצאנו למדים, שאכן הם פעלו מנגיעה אישית וחשבו שעם כל זאת אביהם לא יתן להם לקיים את הדין כפי שהם חושבים, וכבר התורה מעידה על קדושי עליון אלו "וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום", ופעלו ממגמה ברורה ששרשה נכתב להדיא בתורה. ואין באנו על בזאת להיכנס ולדון גדולי עולם ומה נגיעתם, כי אין לנו אפס קצה במעלתם, אלא שללמוד עבורינו כתבה זאת התורה, שאם בארזים נפלה השלהבת מה יגידו איזובי הקיר.

על אחת כמה וכמה כאשר מדובר על ההורים וכ"ש בילדים, שהרבה פעמים נמצא שפעולתם או תגובתם היא מנגיעה אישית וזאת ללא שימת לב ולא במתכוון, אלא הגוף נמשך אחר הלב בלא משים כהמגנט אחר הברזל. וללא הפעלת כח נגדי שיעצור וימנע זאת ימשך יותר ויותר, ובס"ד נרחיב מעט דברינו.

כאשר שני אחים עשו מעשה לא טוב והוא אותו מעשה, מצוי מאוד שההורים לאחד מהם יתנהגו יותר בסלחנות, ולשני יגיבו בתגובת כעס. וזאת לא מפני שכך צריך להיות (כי הוא חזר על מעשה זה), אלא כי הילד השני פשוט לא מרצה אותם בדברים אחרים, הוא ילד יותר קשה. ועל כן בלבם יש להם משהו לא מרנין אליו. והאמת שזהו חטא גמור, כי אסור להורה לערב רגשות בעת שמחנך יוציא חלציו.

ובמיוחד מצויה הנגיעה אצל הילדים כשהם עוזרים לילדים אחרים מפני שהם רוצים מהם טובת הנאה, או מפני שרוצים להראות ילדים טובים בעיני אנשים אחרים. ואין כוונתנו בדברים שהם עוזרים שלא לשמה, ומתוך שלא לשמה יבוא לשמה. אלא כוונתנו על דברים כגון שמספרים על ילדים אחרים דברים לא טובים, ומתוך כך מובן שהם לא עשו כך והם ילדים טובים, והוא בגדר מתכבד בקלון חבירו ה"י. והרבה מפעולות הילדים הם מנגיעה אישית, אלא שכל עוד שאין זה פוגע באחרים, ואינו בגדר איסור תורה הוא בגדר מתוך שלא לשמה יבוא לשמה, אינו חמור ולעיתים אף עדיף. ועל כן עלינו להתבונן היטב בשורש מעשי פעולתם, לידע להדריכם ולכוונם בדרך הישר. וה' ב"ה ינחנו בדרך האמת, שנוכה כולנו לעשות מעשינו לשם שמים, כרצון שוכן שמים.

יבורנו משפע בריכה העליונה, הבגים והתבוננות לבית מעוס הי"ו. אשר גוע תרשישים גועם, ותפארתם הם לאביהם ולאמם יולדתם. יה"ד שיזכו להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך אפשר ועושר ללא קץ ותכלה, ויראנו כל יוצ"ח תלמידי חכמים יראים ושלמים, עושים באהבה ובשמחה רצון קוניהם היושב בשחקים, עם אריכות ימים ושנים, אכ"י"ר

מחידושי רבותינו

הרה"ג איתמר חיים כהן שליט"א
בהקדמתו לשו"ת שבט כהונה עמ' 8

פתרונות לפרשת 'ויצא'

אחוזה חידה! 'הכזונה' (בראשית לד. לא) ז'אן רבתי. ואינו נמצא בספרים שלפנינו ועיין במנחת שי.

הזוכה בהגרלה: יאיר נהרי.
מי בתמונה: טרם נפתרה!

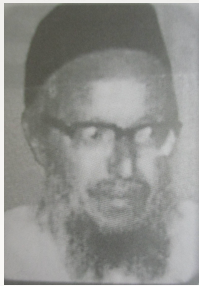
אזרח חיה!
אותה תיבה בתרגום
רק תלוי היק הונחה המקודה
והיא מבדלת בין יחיד לרבים
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

בעניין עוון ביטול תורה

ברוך אלדינו שבראנו לכבודו, והבדילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת על ידי משה רבינו, וחיי עולם נטע בתוכנו. וציוונו לעסוק בתורתו ולא להיבטל ממנה, וכמו שפסק רבינו הרמב"ם בפרק א' מהלכות תלמוד תורה דין ח' וז"ל, כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל יסורין, בין בחור בין שהיה זקן גדול שתשש כחו. אפילו היה עני המתפרנס מן הצדקה ומחזר על הפתחים, ואפילו בעל אשה ובנים, חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר (יהושע א, ח) והגית בו יומם ולילה עכ"ל:

לרפואת צבי בן מארי יחיא יצחק שלום בשכחע"י

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

ועוון ביטול תורה, עוון חמור מאד הוא, וענשו גדול עד מאד אפילו בעולם הזה, קל וחומר לעולם הבא, כנודע מדברי רבותינו ז"ל במקומות רבים. וכבר כתב רבינו הרמב"ם שם בפרק ג' דין ה' וז"ל, תחילת דינו שלאדם אינו נידון אלא על התלמוד, ואחר כך על שאר מעשיו עכ"ל:

וגרסינן בפרקא קמא דברכות דף ה' ע"א, אמר רבא ואיתימא רב חסדא, אם רואה אדם שיסורין באין עליו, יפשפש במעשיו וכו'. פשפש ולא מצא, יתלה בביטול תורה וכו'. ואם תלה ולא מצא, בידוע שיסורין שלא הבה הם וכו' ע"כ. והקושיא גלויה, הלא אמר פשפש ולא מצא, אשר יאמר כי אין בידו שום עוון, ובכלל זה לא נמצא בידו אפילו עוון ביטול תורה, שהוא מן העוונות החמורים. אם כן היאך חזר ואמר יתלה בביטול תורה, דהיינו בעוון שנתבטל מעסק התורה, והלא אין בידו עוון זה: ורש"י שם נתכוון ליישב קושיא זו, שכן כתב וז"ל, פשפש ולא מצא, לא מצא עבירה בידו שבשבילה ראויין יסורין הללו לבוא ע"כ. כלומר יש בידו עבירות, שהרי כבר אמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ו, כ) כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. אלא שלא מצא בהן עבירה מסוימת שבשבילה ראויים לבוא עליו יסורין כאלה. [אלא שקשה קצת מדוע לא פירש כך כבר לעיל מינה, יפשפש במעשיו, לראות אם יש בידו עבירה שבשבילה ראויין יסורין הללו לבוא]:

וכבר עמד בזה הגר"ח מולאזין בנפש החיים שער ד' פרק כ"ט, וגם ביאר עומק דברי רש"י על פי דרכו וז"ל, לכאורה יפלא, כיון שיש בידו עוון ביטול תורה חס ושלום, הלא אין לך מצא יותר מזה, ואיך אמר ולא מצא. אמנם כבר נזכר רש"י ז"ל מזה במה שפירש שם, שלא מצא עוון שיהיו ראויין היסורין הללו לבוא עליו. והוא כי מדתו יתברך שפועל אדם ישלם מדה כנגד מדה. שאותו האבר שקלקל ופגם בחטאו, על אותו האבר עצמו מביא עליו יסורין. ותכלית כוונתו יתברך בזה, כדי שמתוך היסורין יבין האדם תדע על איזה חטא באו, וישיב אל לבו להיות מודה ועוזב, ושב ורפא לו. זהו שאמר שאם רואה אדם שיסורין באים עליו, יפשפש במעשיו, ויבין דרכו מתוך היסורין. ואם פשפש ולא מצא בידו עוון אשר חטא באותו אבר ובאותו אופן שיהיו ראויין היסורין הללו דוקא לבוא עליו מדה כנגד מדה, יתלה בביטול תורה. כי בעוון ביטול תורה לא שייך מדה כנגד מדה, כי ביטולה חס ושלום הוא נוגע לכל גופו, איזה מקום ואיזה אבר שיהיה עכ"ל. וכיוצא בזה כתבו הרב ראש יוסף שם ד"ה פשפש, והרב בעל קיצור שלחן ערוך בספרו אפרין הפטרת וילך. ועיין ספר המאורות סוף מסכת יומא דף קמ"ט ד"ה גרסינן, וספר בית אלדיים שער התשובה פרק ט', וחידושי אגדות למהרש"א בברכות שם ד"ה יפשפש:

וראיתי להגאון מהר"י בדיחי בהקדמתו לספר חן טוב (במהדורתי סוף דף י"ד) שכתב בזה"ל, מצאתי כתוב בליקוטי הרג"א ז"ל שהובאו בספר עץ החיים על התורה, זה לשונו, כל המקבל עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ (אבות פרק ג' משנה ה). ופירושו, דעול תורה היא שיגע להמציא חידושים שקיבל מסיני, שאין נביא וחווה יכולים לאמרם. וזהו אמרם, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת, אוי להם לבריות מעולבנה של תורה (שם פרק ו' אות ב). הכוונה, דיש כמה דברים מובנים, ומלעיגיגין למה נכתבו. ואין יכול לישבם רק מי שקיבלם מסיני. נמצאת התורה עלובה היא ממנו, שאין אחר יכול לחדשם. וזהו שאמר, פשפש ולא מצא, יתלה בביטול תורה. אפילו עסק כל ימיו בתורה, מאחר שלא חידש קבלתו והיינו מה שקיבלה נשמתו מסיני, אין לך ביטול תורה גדול מזה עכ"ל:

בא ליישב בפירושו זה, את הקושיא שכתבתי. כי אמנם פשפש ולא מצא שום עוון, וגם עוון ביטול עסק התורה לא מצא. והוא לא היה יודע שמי שאינו מחדש מה שקיבל מסיני, עוון הוא בידו, כי לא נזכר עוון זה בשום מקום. והשתא קא משמע לן דביטול חידושי תורה, עוון ביטול תורה הוא, ויתלה בזה: ויש שתירצו בדרך הלצה. פשפש ולא מצא, יתלה בביטול תורה. כלומר, את מה שלא מצא בידו שום עוון אשר חטא, יתלה במה שביטל תורה. שאם היה לומד תורה, היה יודע מה אסור ומה מותר, ומה היא חובתו בעולמו. ועכשיו שלא למד, בודאי יש בידו עוונות מרובים, ולא אדעתיה. ובפרט בעניינים חמורים, כגון הלכות שבת. וכבר כתב הרב משנה ברורה בהקדמתו להלכות שבת בשם הרב יערות דבש, כי אי אפשר שינצל האדם מאיסור שבת, אם לא ילמד את כל הדינים על בריים היטב יעו"ש. ועיין ספר העיקרים מאמר ד' פרק י"ג דף קנ"ה ריש ע"א:

ולי אני הצעיר נראה לתרץ עוד בכמה אופנים אחרים, ואכתוב כאן שלושה מהם. האחד, והוא תירוץ אמיתי לפי קוצר דעתי וכי שאר התירוצים דלעיל ודלקמן (חוץ מהא דלעיל ד"ה ורש"י), אינם אלא דרך חידוד. פשפש ולא מצא שום עוון, יתלה בביטול תורה, שמא פסק מתלמודו כדי להתעסק באיזה עניין חשוב, שלפי דעתו רשאי היה לבטל תורה בעבורו. והוא לא ידע ואשם, כי לפי האמת אותו עניין אינו דוחה תלמוד תורה. והיה לו להתבונן תחילה היטב, ולדרוש ולחקור האם אכן רשאי הוא לבטל תורה בעבור אותו עניין. לפי שידוע כי גבול דק מאד יש בעניין הזה, וצריך לך זהירות רבה:

שוב זכיתי ומצאתי אחר זמן רב, שכבר תירץ כך הנצי"ב בספרו מרומי שדה שם ד"ה יתלה וז"ל, משונה עבירה דביטול תורה, מכל העבירות, שאדם עומד עליהן שחטא ואשם בהן. מה שאין כן בביטול תורה, שבודאי יש הרבה פעמים שבאמת אי אפשר לעסוק בתורה, ומשום הכי האדם רגיל לחשוב שלא ביטל כלל, כי מוכרח היה לך. אבל כשרואה יסורין באים עליו, יתלה בביטול תורה. שאע"פ שאינו מוצא את עצמו שביטל בעת שהיה צריך ללמוד, בכל זאת אולי לא היה חשבונו יפה עכ"ל. וכיוצא בזה כתב הגר"ח בספרו בן יהוידע שם ד"ה פשפש יעו"ש. ועיין לשון מר זקינו מהרד"ם בעל שתילי זיתים בתשובותיו רביד הזהב סימן כ' בתחילת התשובה, כי יש לפלפל בכוונתו, אלא שאין כאן מקום להאריך: והשני, פשפש ולא מצא שום עוון, יתלה בביטול תורה. כלומר יחקור ויבחון האם הוא לומד בדרך נכונה, בהבנת עומק הפשט, ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. שאם לא כן, כגון שלימודו הוא בפלפולי סרק, שאינם מעלים ולא מורידים, הרי זה כביטול תורה ממש. והא לך לשון הרב שאגת אריה בהקדמה, מה שפלפלתי לחדד את התלמידים או דרך דרוש, לא העליתי על ספר, כי את הכל ישא רוח, ואין זה אלא הבל ורעות רוח. אף שנוהרתי בכל מה דאפשר שיהיה עיקר הפלפול באמיתתה של תורה, מכל מקום אי אפשר שלא יתערב בו דברים שאינם לאמיתתה עכ"ל. והדברים עתיקים וידועים, על כן לא הארכתי בזה:

והואיל ואתא לידן הך עניינא, נימא ביה מילתא. בערותי קיבלתי מפי מורי ורבי רבינו הגדול מהר"ר חיים כסאד צוק"ל, כי המתחיל ללמוד תלמוד, ילמד רק בפירוש רש"י. ואם יש בדברי רש"י שני פירושים או יותר, ילמד רק את הפירוש הראשון. ואם אירע שלא הבין איזה עניין, לא יתעכב הרבה, אלא ימשיך

לעילוי נשמת
מרדכי בן שלמה חסיד
ובן עמי בן בנימין עוזיירי, תנצב"ה

לזש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

לרפואת
יוסף בן משה דנין
בשכחע"י

מהליכות אבותינו

הדלקת נרות חנוכה בכלי אחד

מובא בשו"ת 'רביד הזהב' סי' ה', לבן השת"ז הרב יחיא משרקי זצ"ל, בזה"ל: שאלה. עוד שאלת, נרות חנוכה מן הדין לעשותן כל נר בכלי בפני עצמו או כולן בכלי אחד שיש לו פיות הרבה.

תשובה. מההיא דנר שיש לו שני פיות וכו', נראה שכל נר בכלי בפני עצמו. והמנהג בכל אלו המקומות להדליק כל שמונת הנרות בכלי אחד. ובשנת חמשת אלפים וחמש מאות ושתים עשרה ליצירה ה'תק"ב, עלה בדעתי להדליק כל נר בכלי בפני עצמו, כי ראיתי שהיו לי כוסות זכוכית זכים, ואמרתי מה טוב כי אעשה כבוד למצוה הזאת להדרה בהדלקת כל נר בכוס אחד. ואעשה כן בליל ראשון, ובליל שני הדלקתי שנים, והייתי שמח שמחה גדולה על שעלה בדעתי זאת העצה הטובה. והיה בלילה וארא בחלומי, והנה לפני יריעה אחת גויל יפה עד מאד מגוהצת ומשורטטת שרטוט נאה שלא ראיתי כמוה בהקיץ, והיה כתוב בה בדף אחד אל"ף אשורי, ובדף השני למ"ד, ואחר הלמ"ד הפרש כשיעור בין שתי תיבות, ואח"כ שם אלהים כתב אשורי בתכלית היופי. ואשתומם על המראה. ובתוך החלום עלה בדעתי, כי הראו לי מן השמים ענין זה דרך רמז על המעשה שעשיתי בהדלקת הנרות, כך שיש בו פירוד, ששני שמות אלו יש בהם שבע אותיות, והשבעה נרות של חנוכה כנגדם. ומאז חדלתי והדלקתי בליל שלישי כמנהגי במנורה המיוחדת לי לנרות חנוכה. וכתבתי זה שהשמע ישמע והחדל יחדל גם המנורה שנצטוונו בה מקשה היא. עכ"ל.

ואכן גם כשעלו אבותינו ארצה ושוכנו באהלים במעברות התאמצו על דבר זה והכינו מחתיכות קרשים שהיו בידם. ולצורך הענין צירפנו תמונה נדירה שצולמה אז.

וכך יעשה עד שישלים את כל התלמוד. וכשיבוא לשנות את התלמוד, יוסף לתלמוד גם פירושים אחרים שהובאו בדברי רש"י, וכן ילמד את דברי רבותינו בעלי התוספות. וכיון שכבר רכש ידיעות בכל חלקי התורה, הבין את דרכי התלמוד והכיר את לשונותיו, מאליו יבין היטב את העניינים שהוקשו לו בלימודו הראשון. וועיין מה שכתב בתשובותיו החיים והשלום חלק יורה דעה סימן ל', ובדבריו שאספתי בספר דרך החיים פרק י"ב. ואז קיבלתי על עצמי לתלמוד בדרך הזו בחלק משעות היום. ומעיד אני עלי שמים וארץ, כי אחר זמן אורו עיני ורעיוני בתלמודי, ונפתחו לי שערי הבנה בעיון התלמוד המפרשים והפוסקים. שבה לאל נוטה שחקים ויוסד ארקים:

והשלישי, על פי מה ששמעתי עוד מפי מורי הגאון זצוק"ל, שכאשר סיפרתי לו אודות חכם אחד חשוב מבני קהילותינו, שרוב חידושי תורתו הם בדרך נוטריקונים וגימטריאות, אמר לי, זהו ביטול תורה. לפי שאין הגימטריאות אלא פרפראות לחכמה, כדתנן באבות (סוף פרק שלישי) עד כאן. וזהו שאמרו פשפש ולא מצא שום עוון, יתלה בביטול תורה, דהיינו שאינו עוסק בגופי תורה אלא בפרפראותיה. ועיין בפירוש פעמון זהב למהר"י ונה על מסכת אבות שם: **אגב**, פעם אחת נכנסתי אצל מורי זצוק"ל בזמן שהיה עוסק בכתובת חיבורו קיץ המזכרת. ובאותה שעה כתב את דבריו על פסוק (שמות כ' / ה) זכור את יום השבת לקדשו, וביאר עניין זכירת השבת תמיד. ומשום מה רצה לסיים בפסוק (ישעיה נ"ח, י"ג) אם תשיב משבת רגלך וגו', ושאלני כיצד לקשרו לאותו עניין. אמרתי לו, תיבת תשיב נוטריקון זכור שבת בכל יום. ואמר לי, אני רוצה לקשרו בדרך הפשט, ולא בדרך הרמז:

ויאמר לו לך נא ראה (בראשית ל"ו, י"ד) יש לשאול למה שלח יעקב את יוסף לראות את שלום אחיו מאחר שכל אחד מהם משמש לאביו יומו בצרכי הבית מחוץ ע"כ.

ושמא י"ל שמאחר שגדלה מהם וישאלהו. ושמעתי תשובה לזה שאף על פי שכל אחד מהם משמש יומו מכל מקום לא היו באים אצל אביהם, אלא מתעסקים בצרכי הבית מחוץ ע"כ. ושמא י"ל שמאחר שגדלה שנת השבטים על יוסף הלכו כולם בכונה מכוננת לרעות את הצאן של אביהם בשכם, מקום סכנה, כדי שמתוך כך ישלח אביהם את יוסף אליהם. ואז יעשו בו כרצונם. ויש ראיה ממה שכתוב ויראו אותו מרחוק. משמע שהיו מצפים מתי יבוא אליהם כדי להוציא כוונתם אל הפועל ויעקב הרגיש מזה וא"ל ליוסף לך נא ראה. ראה דוקא מרחוק ולא תקרב אליהם. והשיבני דבר.

(אור תורה' למהר"ם הכהן זצ"ל)

פניני הלכה

טעם מנהג הבלדי שאינם אומרים קדיש בין המפטיר להפטרה

כתב מהרי"ץ בעץ חיים (ח"א דף קס"ג) וז"ל: **וביום שמוציאין ג' ס"ת** אנו קורין בראשון ז' גוברי ואומרין קדיש וכן אחר השני ואחר הג' שהוא המפטיר אין אומרים קדיש. ונלע"ד שכן בדין דהא מאי דאצריכו רבנן בכל שבתות השנה לחזור המפטיר לקרות בתורה הוא משום כבוד התורה שלא יהא הנביא שוה לתורה מטעם כיון שכבר הפסיקו בקדיש בין קריאת התורה למפטיר א"כ הקדיש הוא סלוק ונראה שחלק הנביא רשות לעצמו. לזה תיקנו לחזור המפטיר לקרות בתורה כדי שיהא נראה שהנביא טפל לתורה. דון מנה דכשקורא המפטיר בפ' המוספין שהוא ג"כ עולה במקום חזרת הקריאה בתורה בשאר שבתות השנה אם אומר קדיש אחריו הוא סלוק וכשקורא אח"כ אז נבניא הוא כחולק רשות לעצמו וא"כ ביטל לה לתקנת חז"ל שתקנו לחזור לקרות בתורה מפני כבוד התורה ע"כ מנהגינו טוב ויפה לפי הדין. שוב מצאתי בס' תיקון יששכר בדף ע"ג ע"א שמביא ב' שבלי הלקט ובי' המרדכי בשם כמה גדולי שכתבו שבפרש' המוספין אומר קדי' וחזור המפטיר וקורא בפ' המוספין פעם שנית לכבוד התורה יעו"ש. הרי לך הדקדיש הוא סלוק לכך מנהגינו טוב וישר כי היכי שלא להצריכו לחזור ולקרות ודו"ק:

צמצומי לשון

רשעה - מה שכיום אומרים רשעה. וטעמא כתב מהרי"ץ ב'עץ חיים' (ח"א דף קס"א) בזה"ל: **הב"י הביא ב' א"ח לקרות הרי"ש בשוא כלשון הפשוט ביחזקאל יע"ש ונלע"ד שכן נכון ע"פ הדקדוק כי הוא שם התואר ובוזרים אתה אומר חכם רשע ובנקבות אתה אומר חכמה רשעה ומיהו הנוסח השגור בפי הכל ובסדורים לקרות הרי"ש בחיר"ק וגם הפר"ח כתב יש לקרות הרשעה הרי"ש בחירק דלא כמ"ש ב"י ב' א"ח גם בס' גור אריה חתם דבריו בשם סדורי איטליאני שיותר נכון לגרוס בחירק ע"ש. שוב ראיתי מ"ש הרד"ק במכלול ושם דבר או תואר ואל רשעו ובהא הנקבה זאת הרשעה (זכריה ה' וכ"כ הרי"ש ז' מלך שם):**

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

תפארת בנים

זהו מחזה יומיומי
בחצר התלמוד
תורה
משונים, נבונים,
צוברים נקודות,
ורוכשים פרסים.
אשריכם תלמידי
חכמים...

תלמידי כיתה א' חוגגים סיום פרשת נח

יה"ר שיזכו לברך על גמרה שלתורה, ויעלה מעלה ברוחניות ובקדושה, אכ"ר

את העוגות הכינו אמחות, תבורנה מפי עליון

בדרכיהם אתהלך...

הצילו בני ואציל אתכם (ח"א)

אופי חיי הקהילה בעיר מנאכ'ה כמו בכל ערי תימן. היו שבעה טובי העיר שנבחרו ע"י הציבור, שמייצגים את רוב המשפחות. תפקידם היה מוגדר, להגן על אחיהם מפני נוגשים והם הם היו הקרבן להתעללות מצד השלטונות. כל דבר שקורה, כביכול באשמת היהודים, בלי חקירה ודרישה הם מובלים לבית הסוהר לעינויים והשפלה. עבדות ניתנה להם, ולא נבחרו לשררה.

קרה מקרה מאד מצער; יהודי ממשפחת כהן הלך לעולמו, והשאיר אשה בנת אלמדאר ושני יתומים. האשה פנתה לדת אחרת, והיה חשש גדול שתדרוש בניה אליה למחיצתה. באישון לילה ואפילה, שלחו טובי העיר את היתומים ע"י שלימאן עואץ' בדרך לא דרך להצילם מציפורני השמד. למחרת, ותיחום כל העיר. התחילו לחפש איפה היתומים בכל העיר, והעלו חרס בידם כאילו בלעה אותם האדמה.

המושל אלסייד עבאס, הוציא צו מאסר עם כבלי ברזל לשבעת טובי העיר וראשיה, עד שימצאו הילדים בני נעוות המרדות להתאסלם. ואלה שמות הפרנסים: סאלם אלבדיחי, מ"ו יעקוב ב"ר סאלם גיאית רב העיר. שמעון אלדאר. חיים בן חיים ימני, אחד מבית כסאר. יעקוב סאלם גיאית, אחיו של אליה גיאית. הכניסו אותם אחר כבוד לבית הסוהר, עם הוראה לכבול כל אחד ואחד מהם עם שני כבלים. אחד אחר השני קבלו הגזירה ואין פוצה פה, כשהגיע תורו של מו"ר יעקוב גיאית הכניסו הכבלים לרגליו, והיה צריך לתת כמה מכות עם פטיש חמשה עשר ק"ג על הטבעת מעל הסדן כדי לסגור הכבלים. עם המכה הראשונה נשברה טבעת האזיקים, החליפו כבלים אחרים ושוב מכה ראשונה ונשבר, ועוד פעם שלישית ושוב נשבר. שר בית הסוהר התפלל על המקרה וחש לדבר, שלא קרה לו מקרה דומה, ודיווח למושל. באומרו אני לא אנסה יותר, ששוב יישברו האזיקים, ונתן הוראה לשחררו.

המשך א"ה בל"ג בשבוע הבא

לוזש"ק

יובל בן דוד

ורות בת זכריה

לוזש"ק

שלום בן יעקב ומירב

טליה בת מנשה

חכמי תימן

הרב אהרן בן שלמה פצ'ל זצ"ל
דיין בעיר ראדע לפני כמאתיים
וחמישים שנה.

התודה...

הברכה...

לידידינו היקר והמופלא, עושה
רבנות למען התלמוד תורה, ומעשיו
בצענא ללא פרסום וללא תמורה,
בכל עת ובכל שעה,

ה"ה שגב מחפוד הי"ו

יה"ר שיזכה להגדיל מעשיו כנהנה
וכנהנה, ויתרבה זרעו כחול ימה,
ויראצו גדל במעלות התורה
והיראה, ועושה נחת רוח ליוצרו
וקונו, מתוך בריאות איתנה ועוה"א
מעליא, ויזכה לכל מדה טובה
ושמחת בית השיאובה, מתוך רחבות
הדעת ושמחה רבה, אכ"ר.

הערות. הארות ותשובות לחידות
ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
או במייל:
e0504150896@gmail.com